

Доц. Илия Пенев

институт за ядрени изследвания и ядрена енергетика – интервю

Моля, представете се...

Доц. д-р Илия Пенев Пенев, 69 г. м докторат от 1974 г., ст.н.с., сега доц. от 1982 г.

Коя научна институция представявате и с какво се занимава тя?

Институт за ядрени изследвания и ядрена енергетика - широк спектър на изследвания в областта на теоретичната и експериментална ядрена физика, ядрена енергетика, елементарни частици, радиоекология и радиохимия.

Кое Ви запали към науката и кога се случи това?

С физика реших да се занимавам в 7

клас, и от тогава се занимава с тази наука. Тогава много се впечатлих от процеса на делене на тежките ядра, затова и следвах ядрена физика.

В коя област на науката се занимавате в момента?

Дипломната ми работа, дисертацията и цялата ми дейност е в областта на експерименталната ядрена физика, както и приложение на ядрените методи в естествените и хуманитарни науки, в радиоекологията и археологията.

С какво заглавие беше последната Ви публикация?

PIXE Analysis of Some Artefacts from the First Bulgarian Capital Pliska in IX-XI Centuries – част от поредица статии посветени на анализ на археологични обекти с помощта на различни ядрени методи. Повечето от тези анализи се правят за първи път в България.

Има ли бъдеще науката в България и как го виждате Вие?

Крайно ограничено бъдеще, може би хуманитарните имат някакво подобро, например археологията. Естествените науки са в дълбока криза, цялото общество, индустрия и производство не се нуждае от резултатите от

научните изследвания в областта на естествените науки, поради ниското образователно и технологично ниво в момента. Инвестициите се регулират от невежи и ниско образовани хора. Ясно е че хотелиерството, алкохолният туризъм, казината и проституцията не се нуждаят от наука. Някои отрасли, като винопроизводство, са в подем, но те усвояват това, което е направено в други страни преди десетилетия. Липсата на какво и да е било високотехнологично производство и хвърлянето на огромни средства в сферата на обслужването доведе до свиване на научните изследвания в областта на естествените науки, което ще продължи. Това е отразено и в образователната система – тотално липсват студенти в областта на тези науки и в нито един частен университет не се предлагат тези специалности, нито един частен университет не разполага, с каквито и да е било съвременни учебни или изследователски лаборатории в областта на естествените науки. А държавните все повече западат. В близките 15-20 години очаквам все по-голямо свиване на тези науки, респективно все по-примитивно производство (естествено с ниски заплащания!). Заплащането на интелектуалния труд, в това число на изследователския, е на мизерно ниво, което го прави неатрактивен и отблъскващ способните ученици и студенти или пък при желание за работа от тяхна страна те заминават в чужбина, където всички големи фирми имат научно-развойни бази. Имам десетки лични примери в това отношение, а пък всички ученици, които

се класират на физически и математически олимпиади директно заминават за следване в чужбина. Нивото на нашите университети също неуклонно пада.

Как оценявате работата на екипа си?

Екипът ми си замина – кой в чужбина, кой другаде, кой на гробищата, от група 6-7 човека съм само аз и то пред напускане.

Има ли млади хора, които искат да се занимават с наука?

Вече не познавам такива.

Какво бихте казали на хората, които все още се колебаят дали да се занимават с наука в България?

Директно да бягат в Германия Франция, Холандия или в САЩ. Оставането тук е загуба на време и квалификация, следването тук също е загуба на време, нивото е най-ниско в България.

Какво, според Вас, трябва коренно да се промени в България спрямо науката?

Финансирането, подготовката на кадри, рязко съкращаване на броя на университетите, за всяко място трябва да има не по-малко от 4-6 кандидата.

Занимавали ли сте се с нещо извън научната работа?

Винаги – фотография, археология, нумизматика, туризъм, хладно оръжие и реставрация на старинни къщи.